

Kommunfullmäktiges utskott för medborgardialog, Valkebo

Dialogcafé Västerlösa, Rappestad och Björkeberg 2019-11-20

Diarienummer:	UFM 2019-67
Tidpunkt för senaste revidering:	2020-04-21

Innehåll

1	Bakgrund	4
1.1	Utskotten; roll och syfte	4
1.2	Medborgardialog; metod, syfte och genomförande	4
1.3	Deltagare	4
2	Vad framkommer vid dialogen	4
2.1	Västerlösa	5
2.1.1	Planer och byggnationer	5
2.1.2	Kommunikationer och trafikmiljö	6
2.1.3	Service och aktiviteter	7
2.2	Rappestad och Björkeberg	9
2.2.1	Planer och byggnationer	9
2.2.2	Kommunikationer och trafikmiljö	10
2.2.3	Service och aktiviteter	12
2.3	Sammanfattning och avslutning	12
3	Återkoppling	13
4	Kontaktvägar	13
5	Bilaga Underlag gällande Västerlösa, Rappestad och Björkeberg	14

1 Bakgrund

I Linköpings kommun finns sedan den 1 januari 2019 sju utskott för medborgardialog, organiserade under kommunfullmäktige. Tre utskott - Nord, Väst och Syd - finns i Linköpings tätort. Fyra utskott - Valkebo, Åkerbo, Vårdnäs och Vreta kloster - finns i Linköpings omland. Varje utskott består av sju ledamöter, som har valts av kommunfullmäktige.

Utskott Valkebo består av orterna Malmslätt, Vikingstad, Jägarvallen, Nykil, Sjögestad, Rappestad, Ulrika och Västerlösa, Björkeberg - med respektive omland.

1.1 Utskotten; roll och syfte

Utskottens roll är att skapa möjligheter för de som bor och vistas i kommunen att mötas för samtal och lärande om hur respektive geografiskt område kan utvecklas. Detta i syfte att bredda och förbättra underlag för beslut, skapa förståelse och tillit samt bidra till engagemang, delaktighet och medskapande.

1.2 Medborgardialog; metod, syfte och genomförande

Utskottet har valt dialogcafé som metod vid dialogen. Den huvudsakliga frågeställningen är hur det är att leva, bo och verka i Västerlösa, Rappestad och Björkeberg, med respektive omland.

Inbjudan till dialogen har skett via utskick av samhällsinformation till hushållen i och omkring orterna, samt på kommunens webbplats. Inbjudan har också spridits av medborgare på lokala sociala medier. För att kunna genomföra ett rimligt samtal begränsas antalet deltagare till 30 stycken. Deltagarna delas in i två grupper, med en samtalsledare och en som dokumenterar i respektive grupp. Den ena gruppen består av dem som bor i Västerlösa och den andra av dem som bor i Rappestad och Björkeberg. Dialogen hålls i Västerlösa Bygdegård, där dialogen avslutas med fika och mingel.

1.3 Deltagare

Totalt deltar 19 personer vid dialogen, inklusive utskottets ledamöter och tjänstepersoner från Linköpings kommun. Kommuninvånare finns representerade från alla tre orterna med omland. Landsbygdsstrateg, tillika moderator samt kommunsekreterare deltar från Kommunledningsförvaltningen.

2 Vad framkommer vid dialogen

Inledningsvis hälsar ordföranden för utskottet alla välkomna till dialogen och beskriver tillsammans med kvällens moderator utskottets uppdrag, samt syfte och upplägg vid dialogaktiviteten. Övriga ledamöter och tjänstepersoner presenterar sig.

2.1 Västerlösa

Generellt beskriver Västerlösaborna sin bygd i positiva ordalag och använder ord som ”trivsamt, nära, fria vidder, fina vyer, mysigt, god gemenskap, landetskänsla, det känns bra att bo här och det finns en aktiv bygdegårdsförening”. De beskriver också att det i slättlandskapet kan vara lite blåsigt ibland.

Ett generellt problem som de boende beskriver är att det kan kännas som att landsbygden är lite eftersatt ibland. Några invånare framför att politiker ofta talar om landsbygden i ”fina termer”, men att det konkret görs väldigt lite.
(Se fråga 1.)

Fråga 1:

De boende upplever att landsbygden är eftersatt. På vilket sätt kan landsbygden få mer fokus?

Återkoppling:

Övergripande fråga som sammanställs och delges politiken.

2.1.1 Planer och byggnationer

Det saknas äldreboende på orten och de som har behov av det måste flytta till Kärna eller Vikingstad. Likaså saknas mindre boenden i form av hyresrätter eller bostadsrätter, för exempelvis äldre personer som vill kunna bo kvar på orten eller personer som vill bo på landsbygden, men inte har möjlighet att köpa hus. **(Se fråga 2.)**

Fråga 2:

Vad finns det för möjligheter att skapa mindre bostäder i form av hyresrätter och bostadsrätter?

Återkoppling (Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen, nedan kallad MoS):
I översiktsplanen pekas det ut möjliga lägen för bostäder. Kommunen har inte kännedom om intresse från marknaden om att uppföra flerbostadshus i Västerlösa. Initiativ välkomnas. Viss utveckling med nya villa tomter har skett.

Övergripande fråga som sammanställs och delges politiken.

2.1.2 Kommunikationer och trafikmiljö

De boende framför att kollektivtrafiken behöver förbättras. Idag är det glest mellan turerna och det tar cirka 30-60 minuter med buss till Linköping. Samtidigt som man inte är nöjd med kollektivtrafiken betonas att de boende på landsbygden drabbas av höga drivmedelskostnader, när skatterna på drivmedel höjs. **(Se fråga 3.)**

Barn i årskurs 1-3 får åka skolbuss till Rappestad och årskurs 4-9 till Tokarp. Ett problem uppstår dock när man kan använda sig av det fria skolvalet. ”Hur ska våra barn tas till olika skolor då?”, undrar en av de boende. **(Se fråga 4.)**

Belysning av vägen ner till idrottsplanen är inte tillfredställande. Den är eftersatt och dålig och de boende trycker särskilt på vikten av att det åtgärdas. Även belysningen längs med gatorna i Västerlösa är bitvis dålig. **(Se fråga 5.)**

Fråga 3:

Är det möjligt att förbättra kollektivtrafiken till Västerlösa?

Återkoppling (MoS):
Region Östergötland/Östgötatrafiken ansvarar för kollektivtrafiken.

Synpunkterna har förmedlats till Region Östergötland.

Fråga 4:

*Hur ska barnen ta sig till skolan när de har använt sig av det fria skolvalet?
Hur kan skolskjutsar ordnas?*

Återkoppling: Kvarstår.

Fråga 5:

Hur kan belysningen till idrottsplatsen i Västerlösa och längs gatorna i Västerlösa förbättras?

Återkoppling (MoS):
Kommunen noterar synpunkten, och tar med det i kommande planering och prioritering av ny- och utvecklad belysning.

2.1.3 Service och aktiviteter

Vid återvinningsstationen saknas det belysning (**se fråga 6**), det är ofta skräpigt (**se fråga 7**) och vägen in till platsen beskrivs som väldigt dålig (**se fråga 8**).

På orten finns en nyrenoverad gymnastikhall som är fin men som dessvärre är stängd sedan augusti 2019. De boende berättar att lokalen tidigare har hyrts av Kultur- och fritidsförvaltningen. Den har då kunnat upplåtas av invånarna för barnkalas, knatteverksamhet, innebandy etcetera. Även förskolan har haft verksamhet där. (**Se fråga 9.**)

En annan fråga som uppkommer är om det skulle vara möjligt att skapa en pulkabacke av schaktmassor på en oanvänd fotbollsplan i anslutning till skolan. (**Se fråga 10.**)

På orten finns en bygdegård som drivs av en bygdegårdsförening. Föreningen beskrivs som ”bra och aktiv”. Dess syfte är att erbjuda en väl utrustad samlingslokal som de boende kan hyra för både enskilda och gemensamma arrangemang, med verksamhet allt från småbarnsaktiviteter till pensionärsdans. Driften är dock hög och det behöver genomföras en del renoveringar. Föreningsrepresentanter nämner kostnader i storleksordningen 20 000 kronor per år. För närvarande går föreningen back. En orsak till detta är att många av de grupper som använder bygdegården inte är berättigade till stöd från kultur- och fritidsnämnden. Deltagarna uttrycker att förutsättningar på landsbygden för att finansiera en verksamhet skiljer sig från förutsättningarna i staden. I staden är det lättare att samla en homogen grupp ungdomar i ”bidragsberättigad ålder”, för att finansiera en anläggning. På landsbygden kan en anläggning sammantaget användas av förhållandevis många, men där bara ett begränsat antal verksamheter faller inom ramen för det stödsystem som finns. (**Se fråga 11.**)

I Västerlösa finns en bastu som används av de boende ibland, men nästan uteslutande av män. Bastun borde enligt de boende rustas upp och även kunna användas av kvinnor.

Fråga 6:

Är det möjligt att få belysning vid återvinningsstationen i Västerlösa?

Återkoppling (MoS):

Kommunen noterar synpunkten, och tar med det i kommande planering och prioritering av ny- och utvecklad belysning.

Fråga 7:

Hur kan man lösa problemet med att det är skräpigt vid återvinningen i Västerlösa?

Återkoppling:

Synpunkterna har förmedlats till Tekniska verken.

Fråga 8:

Kan vägen in till återvinningen i Västerlösa förbättras?

Återkoppling (MoS):

Kommunen noterar synpunkten, och tar med det i kommande planering och prioritering.

Fråga 9:

Vad är skälet till att gymnastikhallen i Västerlösa har stängts och kan den börja användas igen?

Återkoppling (Kultur- och fritidsförvaltningen):

Kultur- och fritidsnämnden och barn- och ungdomsnämnden beslutade i juni 2014 (Kultur- och fritidsförvaltningen 2014-06-19 § 111, Utbildningsförvaltningen 2014-06-18 § 65) att under en tidsbegränsad period förhyra Västerlösa idrottshall för att tillmötesgå behovet hos föreningsliv, förskola och boende i Västerlösa.

Idrottshallen är en liten aktivitetshall i ganska dåligt skick. Några renoveringar av hallen har inte gjorts alls. Kultur- och fritidsnämndens hyra för Västerlösa idrottshall uppgick till 93 600 kr per år. Nämnden hade också kostnader för städning på cirka 2 500 kr per månad. Uthyrningsfrekvensen har under alla år varit relativt låg. Under 2017 bokades hallen vid 39 tillfällen vilket genererade en intäkt till Kultur- och fritidsnämnden om cirka 4 500 kr.

Under 2018 var hallen bokad en timme i veckan av en privatperson. Hallen bokades alltså inte av några föreningar. Kultur- och fritidskontoret kontaktade Västerlösa GOIF, den förening som tidigare bokat hallen som meddelade att de då inte hade något behov av hallen.

Mot bakgrund av detta beslutade kultur- och fritidsnämnden i december 2018 att säga upp hyresavtalet. Utbildningsförvaltningen var inte intresserade att hyra hallen för förskolans verksamhet.

Fråga 10:

Är det möjligt att skapa en pulkabacke av schaktmassor på en oanvänd fotbollsplan i anslutning till skolan?

Återkoppling (MoS):

Kommunen genomför en utredning gällande kommunens pulkabackar. Utredningen ger förslag på en mindre pulkabacke i anslutning till lekplatsen. Utredningen ska beredas vidare och ställda förslag prioriteras.

Fråga 11:

Hur påverkar nuvarande bidragssystem möjligheterna för bygdegården i Västerlösa att få medel?

Återkoppling: Kvarstår.

2.2 Rappestad och Björkeberg

Deltagare från Rappestad och Björkeberg beskriver generellt att det är bra att bo på landet och beskriver det spontant i termer som "landsbygd, platt, åkrar, åkermark, lugnt och skönt och lugn landsbygd. Lagom avstånd till staden. Lugnt och trevligt. Hästintresse. Dyrt! Nytt reseavdrag slår hårt. Vad får vi för skatten? Har flyttat för att få lantligt liv. Man vill tillbaka till landsbygden om man vuxit upp där." "Jag har aldrig flyttat hemifrån", säger någon.

2.2.1 Planer och byggnationer

I Björkeberg byggs samhället ut med småhus i lagom takt, berättar de boende, men skolan i Västerlösa är nedlagd. Kanske kommer det att behövas en ny skola på sikt? (Se fråga 12.)

Även äldreboende saknas i både Rappestad och Björkeberg. I Björkeberg finns det några hyreslägenheter, dock är det inte några äldre som bor där. Generellt konstateras att det är brist på hyreslägenheter. (Se fråga 13-14)

De boende efterfrågar förenklade regler när det gäller byggnationer på landsbygden. Ett exempel som ges; trots att information lämnats om att infiltration saknas, utförs ändå en inspektion vilken är förknippad med en avgift. Vidare att det har hänt att man har fått avslag på bygglovsansökan på grund av "för pampigt hus", eller för att det hus som man vill bygga ligger för nära häststall och hästverksamhet. De boende uttrycker att "man gör allt för att slå ihjäl landsbygden". (Se fråga 15.)

Fråga 12:

Finns det några planer på ny skola i Björkeberg, men tanke på byggnationen och samhällets utbyggnad?

Återkoppling: Kvarstår.

Fråga 13:

I Rappestad och Björkeberg finns det behov av äldreboende. Hur tänker berörd förvaltning runt detta?

Återkoppling (Social- och omsorgsförvaltningen):

I äldre nämndens lokalförsörjningsplan finns den planerade utbyggnaden av äldreomsorgsplatser. I planeringen tas hänsyn till flera olika perspektiv, exempelvis mark, behovet på lång sikt, kompetensförsörjning, inriktning med mera.

Fråga 14:

I Rappestad och Björkeberg finns det behov av lägenheter. Hur tänker Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen runt detta? (Se även fråga 2.)

Återkoppling (MoS):

Kommunen har inte kännedom om intresse från marknaden om att uppföra flerbostadshus i Rappestad och Björkeberg. Kommunen ser gärna sådana initiativ.

Övergripande fråga som sammanställs och delges politiken.

Fråga 15:

Hur kan regler för byggnation på landsbygden förenklas?

Återkoppling (MoS):

Kommunen följer nationellt regelverk och har små möjligheter att förenkla byggandet. Arbete pågår med att identifiera vad som ligger inom kommunens påverkansmöjlighet.

2.2.2 Kommunikationer och trafikmiljö

För att kunna ta sig till arbete vissa tider behövs tillgång till bil. Det finns behov av andra lösningar för att matcha de behov av transporter som finns. **(Se fråga 16.)**

Det nya reseavdraget diskuteras, något som de boende menar ”slår hårt” för landsbygdsbor som är beroende av att kunna pendla med bil. Frågan ställs vad de boende på landsbygden får för skattemedlen. De framför att de saknar bra bussförbindelser, de skjutsar barn, de saknar bra vägbelysning etcetera. **(Se fråga 17.)**

Vissa busstider från Björkeberg har blivit lite bättre. För boende i Rappestad bidrar närheten till Vikingstad, där utbudet av transporter är större. De boende uttrycker önskemål om bättre information från Östgötatrafiken när det gäller buskort på landsbygden, hur korten laddas och så vidare. **(Se fråga 18.)** Något som också diskuteras är eventuella framtida transportmöjligheter, exempelvis självkörande bussar.

Skolskjutsar diskuteras. En familj ger exempel på konsekvenser som skolvalet har gett. I det fallet går barnet i skolan på annan ort (Malmslätt), vilket har lett till att barnet endast kan åka med skolskjuts till skolan på morgonen, men inte hem. Skjuts hem ges först i årskurs fyra. Frågan ställs hur detta kan vara möjligt och hur transporter skulle kunna lösas genom kombination av andra transporter på bygden.

När det gäller vinterväghållning framför de boende att det blir isgata när det blåser över slätten. Det fungerar dock bra, så länge man sandar vägarna. Vidare är vägarna smala och bland annat cyklister och ryttare är oskyddade. Det går också mycket tung trafik på vägarna, exempelvis foderbilar. **(Se fråga 19.)** Hastighetsbegränsningarna respekteras inte.

Fråga 16:

Hur kan de allmänna kommunikationsmedlen i Rappestad, Västerlösa och Björkeberg förbättras?

Återkoppling:

Synpunkterna har förmedlats till Region Östergötland.

Fråga 17:

Hur kan landsbygdsfrågor synliggöras och förbättras? Exempelvis förbättrade kommunikationer, vägbelysning osv.

Återkoppling:

Övergripande fråga som sammanställs och delges politiken.

Fråga 18:

Kan Östgötatrafiken ha en informationssatsning på landsbygden om vad som gäller kring busskort, hur de laddas osv?

Återkoppling:

Synpunkterna har förmedlats till Region Östergötland.

Fråga 19:

Hur kan vägarna bli tryggare så att exempelvis cyklister och ryttare kan känna sig trygga med mycket tunga fordon på vägarna och hastighetsbegränsningar som inte respekteras?

Återkoppling (MoS):

Idag finns det inga planer på att bygga om vägnätet eller gång- och cykelnätet i eller i direkt anslutning till Västerlösa. Frågan kommer att ta upp i kommunens trafikgrupp, för diskussion om andra åtgärder som kan påverka situationen till det bättre.

Synpunkterna har förmedlats till Trafikverket.

2.2.3 Service och aktiviteter

Tillgång till dagligvaruhandel diskuteras också, något som idag saknas på de aktuella orterna. Det börjar komma andra alternativ i kommunen så som obemannad dagligvarubutik. Alla kommersiella verksamheter bygger dock på att det finns ett privat initiativ och entreprenörskap. Frågan uppkommer om en obemannad butik skulle kunna vara en lösning för landsbygden där en ”vanlig” butik saknas. I diskussionen framkommer att det kräver att människor faktiskt handlar i en sådan butik. Idag finns möjlighet med utkörning av varor från Fornåsa till Björkeberg. Fråga om hemsändningsbidrag kommer upp. Landsbygdsstrategen berättar att detta inte praktiseras i området. Det krävs att det finns handlare som vill köra ut varor. Gruppen konstaterar att landsbygdsbefolkningen tycker olika – att handla lokalt med ett begränsat utbud kontra att åka till en stor butik. Gruppen upplever att det oftast är de äldre som kommer i kläm i denna fråga.

Kommuninvånarna berättar att det är många som tar ansvar och vårdar samhället, exempelvis för skötsel av badplats och lekplats. Ett önskemål som framkommer är att det borde vara lättare att få bidrag för sådana insatser. **(Se fråga 20.)**

De boende framför att bokbussen är ett positivt inslag. En idé som framkommer är om det skulle vara möjligt att använda bussen för andra servicefunktioner så som att köpa/ladda busskort, köpa apoteksvaror och så vidare. **(Se fråga 21.)**

Exempel på aktivitet i Björkeberg som omnämns är att det finns stickcafé för daglediga.

Fråga 20:

Finns det möjlighet att få bidrag för skötsel exempelvis av badplats och lekplats?

Återkoppling: Kvarstår.

Fråga 21:

Skulle bokbussen kunna användas för andra servicefunktioner så som att köpa/ladda busskort, köpa apoteksvaror osv?

Återkoppling: Kvarstår.

2.3 Sammanfattning och avslutning

Vid en gemensam avslutning presenteras vad som har diskuterats. Vissa tankar och synpunkter återkommer i båda grupperna, inte minst bevekelsegrunderna för att man valt att bosätta sig på landsbygden. Andra gemensamma nämnare är avsaknad av mindre bostäder i form av bostadsrätter och hyresrätter samt äldreboende. Även synpunkter kopplade till trygghet uppkommer så som belysning, smala vägar med tung trafik och hastighetsbegränsningar som inte

respekteras. Kommunikationer och behov av förenklade regler när det gäller byggnationer på landsbygden är andra angelägna frågor för kommuninvånarna.

Utskottets ordförande tackar avslutningsvis alla för att de kommit och för det engagemang som visats.

3 Återkoppling

Dokumentationen från dialogen kommer att skickas ut till deltagarna samt finnas tillgänglig på kommunens hemsida. Synpunkter och frågor som framkom vid dialogen förmedlas internt i kommunen och till berörda externa parter. Därefter sammanställs frågor och svar i ett dokument som kommer att finnas tillgängligt på kommunens hemsida.

4 Kontaktvägar

E-post: kontakt@linkoping.se

Telefon: 013 – 20 60 00

Webb: www.linkoping.se/kontakt

5 Bilaga Underlag gällande Västerlösa, Rappestad och Björkeberg

Se bilaga i Dokumentation, daterad 2019-12-17.